

Omsorgsnämnden

Angelique Prinz Blix (L)
Ordförande

Svar på interpellation från Johansson (FI) om digitalt utanförskap för personer med intellektuell funktionsnedsättning

Lovisa Johansson (FI) har i en interpellation ställt följande frågor till omsorgsnämndens ordförande Angelique Prinz Blix (L) gällande tillgången till internet och digitalt utanförskap för personer med intellektuell funktionsnedsättning:

1. Vilka insatser har gjorts under coronapandemin för att förbättra tillgången till internet för personer med intellektuell funktionsnedsättning?

Mål tillgång till trådlöst nätverk

Målet är att omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till trådlöst nätverk i gemensamma utrymmen under 2021. Flera insatser bedrivs för att nå målet att alla omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till trådlöst nätverk i de gemensamma utrymmena under 2021¹.

Varför det är viktigt

Att omsorgsnämndens verksamheter har tillgång till internetuppkoppling och trådlöst nätverk (WiFi)² i de gemensamma lokalerna är en prioriterad fråga. Genom internetuppkoppling kan omsorgsnämndens brukare erbjudas en högre grad av självständighet och ges en chans att vara mer delaktiga i samhällslivet. Med internetuppkoppling och trådlöst nätverk kan verksamheterna integrera välfärdsteknik på ett bättre sätt än vad som tidigare varit möjligt.

Pågående arbete

Omsorgsförvaltningen driver idag tillsammans med IT-staben ett arbete som syftar till att säkerställa internetuppkoppling för omsorgsnämndens brukare och medarbetare på boenden. Arbetet är i en fas där fastigheter och förutsättningar för WiFi utifrån fastighetsritningar pågår inom kommunens IT-enhet. Utanför arbetet för att omsorgsnämndens verksamheter ska ha tillgång till internetuppkoppling och trådlöst

¹ Uppdraget ingår i kommunstyrelsen handlingsplan för digital transformation (KSN-2020-01128).

² WiFi inom omsorgsnämndens verksamheter innebär att brukare har åtkomst till internet via trådlös uppkoppling på enhetens *gemensamma* utrymmen. Brukaren ansvarar för att teckna sitt eget internetabonnemang till den egna lägenheten.

nätverk i de gemensamma lokalerna, kan brukare också ha ordnat med eget trådlöst nätverk i sin egen bostad.

Tillgång till WiFi, gemensamt utrymme boende SoL och LSS, alla kategorier	Ca 42,5%
Tillgång till WiFi gemensamt utrymme daglig verksamhet	Ca 66%

Tabell 1 Sammanställning av aktuellt läge WiFi-tillgång i gemensamma utrymmen april 2021 enligt uppgift från verksamheterna. Uppgifterna gäller Vård- och omsorgsförvaltningens boenden och dagliga verksamheter i egen regi, exkl. äldreomsorg.

2. På vilka sätt arbetar kommunen under coronapandemin för att motverka ensamhet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning som befinner sig i digitalt utanförskap?

Nationellt perspektiv

I ett nationellt perspektiv har MFD, myndigheten för delaktighet publicerat en rapport som berättar att personer med funktionsnedsättning redan före pandemin upplevde en högre grad av ensamhet och att de saknar familj och nära vänner jämfört med övrig befolkning. Personer med funktionsnedsättning har ofta sämre privatekonomiska förutsättningar, jämfört med andra grupper i samhället i stort.³Eftersom de personerna hade ett sämre utgångsläge redan före pandemin, finns det risk för flera negativa effekter av pandemin, skriver myndigheten.⁴ Verksamheter har arbetat för att ställa om, inte ställa in för att hantera pandemin. Samtidigt som pandemin på kort sikt haft negativa effekter i ett nationellt perspektiv för personer med funktionsnedsättning, har ansvariga aktörer tagit med sig lärdomar och gör många insatser som MFD bedömer kan leda till ökad tillgänglighet och inkludering.⁵

Om Vård- och omsorgsförvaltningens arbete under coronapandemin

Inom kommunens vård- och omsorgsverksamheter finns redan goda kunskaper, rutiner och vana att förebygga och hantera smittor av olika slag. Covid-19 är ett nytt virus som inneburit flera nya utmaningar, striktare rutiner och anpassningar av verksamheter. Omsorgsnämnden har beslutat att från och med 24 mars 2021 tillfälligt pausa de dagliga verksamheterna som bedrivs i Uppsala kommuns egen regi och där majoriteten av deltagarna bor på gruppbostad enligt LSS. Det gäller knappt hälften av totalt 80 dagliga verksamheter. Beslutet är fattat för att minska smittspridning. De som berörs av beslutet, får behålla sin habiliteringsersättning.⁶

Uppsala kommun fortsätter erbjuda insatserna ledsagarservice och kontaktperson. Insatserna anpassas efter Folkhälsomyndighetens rekommendationer för att minska smittspridning. De som arbetar med insatserna hittar nya vägar för att utifrån varje individs förutsättningar och behov av stöd erbjuda insatsen. Primärt blir det utomhus, i vissa fall genom telefonstöd.

Inom grupp- och serviceboenden LSS arbetar nu även personal från de dagliga verksamheterna för att skapa individuella insatser utifrån den enskildes önskan, behov och förutsättningar under den tid som daglig verksamhet är stängd. En vardaglig

³ Myndigheten för delaktighet 2021:7 *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 – del I Coronapandemins påverkan på samhället och personer med funktionsnedsättning s. 14.*

⁴ Myndigheten för delaktighet 2021:7 *Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2020 – del I Coronapandemins påverkan på samhället och personer med funktionsnedsättning s.44*

⁵ Ibid. s. 11 och 18.

⁶ Beslutet fattades i omsorgsnämnden den 24 mars 2021 och har diarienummer OSN-2021-00165

dialog finns där om internet, där stöd i digitala aktiviteter kan ges utifrån den enskildes önskan. På boendena verkar personalen för att utifrån de boendes intresse hitta corona-anpassade aktiviteter. Delaktighet och inflytande arbetas med, bland annat genom brukarråd, där input från brukarråd tas med in i planering av verksamheten. Personer som har personlig assistans har sin egen utrustning, och assistenterna jobbar för att hjälpa de brukare som vill att kunna använda digitala hjälpmedel. Samma gäller för boendestöd (SoL) där fler har fått stöd via telefon, utomhus och försökt stötta våra brukare i det digitala. På SoL boenden har det köpts in surfplattor och stärkt upp med brukardatorer. De har också arbetat tillsammans med FunkIT.

Fler verksamheter riktade till personer med LSS-beslut

Kommunen bedriver fritidsverksamhet för personer med LSS-beslut. Verksamheten har påverkats av pandemin och verksamheter har tillfälligt stängts på grund av smittorisk, det gäller Lusthuset⁷ och Musikpuben⁸. Träffpunkten Gudrun som erbjuder verksamhet för målgruppen 67+ LSS har stängt utifrån covid-19.⁹ Fritidsverksamheten Kålan håller öppet digitalt via Facebook och upplever att ett högre antal besökare följer de digitala sändningarna, två gånger per vecka, än det antal besökare de tidigare hade möjlighet att ta emot i sina lokaler. Möjlighet finns också på Kålan att förboka studiebesök/utflykter som är corona-anpassade. Musik med mera, daglig verksamhet, har ställt om och har även de digitala sändningar via Facebook som bidrar till att motverka ensamhet.

Öppen verksamhet, utan biståndsprövning.

Träffpunkter inom socialpsykiatri är viktiga för att motverka ensamhet. Förvaltningens bedömning är att det är prioriterat att hålla Träffpunkter inom socialpsykiatri öppna under pandemin. Träffpunkterna håller öppet med corona-anpassningar utifrån rekommendationer som råder under omständigheterna. Träffpunkterna är platser för återhämtning för personer som har psykisk ohälsa. På träffpunkterna finns möjlighet att träffa andra, ta del av olika aktiviteter och få en meningsfull vardag. Det har också anordnats ”prova på” digitala möten via träffpunkterna och Studieförmedlingen.¹⁰ Snidar är ett socialt företag som har verksamhet inom flera områden, bland annat datorservice och mobilreparation. I ett samarbete med kommunen finns möjlighet för personer med funktionsnedsättning att köpa begagnade datorer till billig peng. Snidar är samlokaliserat med socialpsykiatrins sysselsättningsverksamhet på Stålgatan.

FunkIT-lyftet

Kommunen har arbetat med Funk-IT Lyftet, ett projekt som genomförts av Uppsala kommun med medel från Post-och telestyrelsen. Projektet har varit en stor tillgång i arbetet med att minska digitalt utanförskap, då informationsträffar, kurser, workshops, individuellt stöd har hållits för deltagare, och lärt personer att använda modern teknik som dator, mobil, surfplatta i sin egen vardag. Ett 70-tal olika utbildningsmaterial - bildspel, PDF, filmer och syntolkade ljudfiler - har skapats i projektet. Dessa material används i verksamheterna, och materialet finns tillgängligt även framöver på Uppsala kommuns hemsida. Projektet finns kvar som kunskapsbas både för brukare och personal i verksamheterna.¹¹ I Brukarombudets rapport¹² skriver brukarombudet i

⁷ [Upplivelsecentrum Lusthuset \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/upplelsecentrum-lusthuset) 20 april 2020

⁸ [Musikpuben \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/musikpuben) 20 april 2020

⁹ [Träffpunkt LSS 67+ \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/träffpunkt-lss-67) 20 april 2020

¹⁰ [Träffpunkter socialpsykiatri \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/träffpunkter-socialpsykiatri) 20 april 2020

¹¹ [Funk-IT Lyftet \(uppsala.se\)](https://www.uppsala.se/funk-it-lyftet) Sida på vardochomsorg.uppsala.se med material från projektet. Besökt 20 april 2020.

¹² *Brukarombudets årsrapport 2020* s.10. Rapporten har diarienummer OSN-2021-00112

Uppsala kommun om tillgången till wifi i de gemensamma utrymmena på boendena och att fler enheter har tillgång till datorer, surfplattor, upplevelsespel, VR-glasögon och digitala hjälpmedel.

Målgrupper utan biståndsbedömd insats

Brukarombudet skriver i rapporten för 2020 att kommunen inte presenterat någon plan för att minska det digitala utanförskapet hos dem som inte har någon biståndsbedömd insats från kommunen, eller som har andra insatser än bostad med särskild service. Målgruppen som brukarombudet här lyfter fram är gruppen med psykisk ohälsa.¹³

Utbildning för medarbetare i kommunen

En ny utbildning utifrån Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning har tagits fram för personal som arbetar på bostäder och inom daglig verksamhet. Utbildningen som utgår från case-metodik syftar till att programmet blir mer känt och levande i verksamheterna. Utbildningen är arbetsplatsförlagd och genomförs brett i ledning av närmaste chef. Utbildningen kommer pågå under 2021. Programmet är ett aktiverande dokument som beskriver den politiska strategin för funktionshinderpolitiken i Uppsala kommun. Programmet gäller i alla kommunens verksamheter och bolag. Programmet ska användas i arbetet med att förbättra och utveckla tillgänglighet och delaktighet i kommunen för ökad trygghet, delaktighet och självständighet.¹⁴

Medarbetare på strategisk nivå erbjuds utbildning i tillgänglighetsanpassning av dokument i syfte att stödja kommunens arbete med att efterleva Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Information om hur dokument ska publiceras finns också tillgänglig på intranätet och stöd finns via kommunikation/IT.

Angelique Prinz Blix (L)
Omsorgsnämndens ordförande

¹³ Brukarombudets årsrapport s. Rapporten har diarienummer OSN-2021-00112

¹⁴ [funkisprogram_2017_folder.pdf \(uppsala.se\)](#) (Besökt 20 april 2020).